

skrives ganske andre Regler i Slutningen af Grundloven! Jeg troer derfor at det vil have sin Betydning, om dette Lovudkast her bliver vedtaget som Lov; eller om det ansees for at være overflødig i Medfør af Grundlovens § 84. Her har været Tale om Mosaiternes Stilling efter den nu bestaaende Lovgivning; jeg troer imidlertid at det ikke er vanskeligt at oplyse, at deres Stilling eo ipso er forandret ved Grundloven. Om jeg ikke tager feil, gjælder endnu den Bestemmelse, at Jøderne ikke maae have Synagoger uden i visse bestemte Kjøbstæder; men jeg vil dog troe, at naar det i Grundlovens § 81 hedder, at Borgerne kunne forene sig i Samfund, for at dyrke Gud paa den Maade, der stemmer med deres Overbeviisning, maa denne Indskrænkning i Jødernes Ret til at udøve deres Guddyrkelse ligesom frem ansees ophævet ved selve Grundloven, uden at deri behøves nogen særlig Tilladelse dertil. Der er fremdeles gjort opmærksom paa, at der har viist sig forskellige Betænklichkeiten fra nogle Kjøbenhavnske Autoriteters Side ved Udgivelsen af den forestaaende Lov. Jeg skal imidlertid ikke gaae videre ind herpaa; men forsaavidt jeg forstod den ærede foregaaende Taler, meente han, at Grunden for Loven skulde være den, at Repræsentantskabet for det mosaiske Troes-Samfund havde erklæret sig enig i, at en saadan Lov udgaves. Jeg maa imidlertid holde for, at man her i Thinget paa ingen Maade bør tage Hensyn til, om en saadan Lov ansees ønskelig eller ikke. Det maa være Thingets Opgave, saavidt mulig at fortolke Grundloven og ikke gaae udenfor den.

Monrad: Ja, hvis Thinget selv kunde fortolke Grundloven, og der ikke var andre Statsmagter, som ogsaa skulde deeltage i denne Fortolkning, saa vilde jeg maaskee tiltræde det, som den sidste ærede Taler sagde. Da jeg, hvad angaaer det omhandlede Spørgsmaal, anseer det for tvivlsomt, hvad der er det Rette, saa skal jeg ikke gaae ind paa Realiteten, men overlade Drøftelsen heraf deels til Ministeriet deels til de Medlemmer, som maae ansees for at være mere sagkyndige end jeg i denne Henseende. Jeg skal betragte Spørgsmaalet mere fra Formens Side, og tage Sagen fra det practiske Standpunkt. Hvis vi altsaa, mine

Herrer! beslutte os til ikke at lade dette Lovforslag komme til anden Behandling, thi saaledes har idetmindste jeg forstaaet Forslaget, idet jeg ikke har forstaaet det saaledes, at denne Forsamling skulde indgive et Andragende til Justitsministeren om, at han vilde tage sit Forslag tilbage; hvis vi altsaa, siger jeg, følge dette Forslag, saa bliver Udcastet ikke Lov. Men, mine Herrer! Regjeringen, som antager, at denne Indskrænkning for fremmede Mosaiter ikke er bleven hævet ved Grundloven, den vil efter al Sandsynlighed vedblive denne sin Anskuelse om, hvad der er det Rette; og Indskrænkningen vil saaledes blive bestaaende, selv om vi troe, at det følger af selve Grundloven, at den er bortfalden. Fremdeles, mine Herrer! om ogsaa vi ere enige, saa er det jo derfor ikke sagt, at Landsthinget er enigt med os, og det vil ogsaa gjøre sin Mening gjældende. Hvis de derefter, for at faae Justitsministeren til at rette sig efter deres Mening, maaskee bestemte dem til at sætte ham under Tiltale for en Rigsret, som den, der ikke holder sig Grundloven efterrettelig (Latter), saa er det vistnok meget tvivlsomt, om Rigsretten ikke vilde være enig med Ministeren. Jeg troer saaledes virkelig, at man ikke skal slaae ind paa en Vej, hvor det er usikkert, om man ikke i Virkeligheden netop bidrager til at de bestaaende Hindringer og Indskrænkninger for fremmede Mosaiter blive staaende, paa en Vej, hvor man, om man vedbliver paa den, nødes, for at drive sin Villie igjennem, til at gribe til hvist en er i sffe Forholdsregler, hvis Udfald dog' stedse er tvivlsomt. Jeg maa saaledes, hvis Ministeriet vedblivende holder paa den Anskuelse, at de i dette Lovudkast givne Bestemmelser ikke umiddelbart følge af selve Grundloven, ansee det for det Retteste, og troe at man derved opnaaer det Beste, naar man slutter sig til Ministeriet, og jeg kan ikke tilraade, at man reiser Strid om et Spørgsmaal; uden at vide, hvorledes Striden vil endes.

Grundtvig: Det vil med Nødvendighed følge af sig selv, at der ofte maa opstaae Tvivl om, hvormegget eller hvor lidet der er fastsat ved Grundloven, saa at vi vel skulle vogte os for at reise Tvivl og Strid, hvor